

Anton Hertzberg

**CARMEN || DE GLORIOSA || SERVATORIS NOSTRI || IESV CHRISTI victoria quam
reportavit || ab hostibus generis humani deterrimis, mor-||te videlicet & Sathana,
resurrectione || sua laetissima.|| DIDVCTVM || Ex historia et typo pugnae DAVIDIS
|| immanem Phylistaeum, GOLIA-||THVM ... con-||ficientis.|| Scriptum ab ||
ANTONIO HERTZBERGIO || Parchimensi.||**

Rostock: Möllemann, Stephan, 1594

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1725157438>

Druck Freier Zugang

Cc-10370

C A R M E N
DE GLORIOSA
SERVATORIS NOSTRI
IESV CHRISTI victoria quam repporavit
ab hostibus generis humani deterrimis, mor-
te videlicet & Sathana, resurrectione
sua laetissima.

DIDUCTVM
Ex historia & typo pugna DAVIDIS
immanem Phylistaeum, GOLIA-
THVM in nouo uerbo con-
ficientis.

Scriptum ab
ANTONIO HERTZBERGIO,
Parchimenli.

ROSTOCHII
Typis Stephani Myliandri,
Anno M. D. XCIV.

Clarissimo & prudentissimo viro, Dn. ARNOLDO BONNO,
Inclytæ Reip. Lubecensis senatori, Domino & Mæcenati
suo perpetua obseruantia colento.

Quæ singula in beneficorum liberaliumque Mæcenatum laudibus deprædicandis versari solent, vir clarissime, senator prudentissime; ea sese ad tuam erga me beneficentiam & liberalitatem extollendam coniungunt copulantque vniversa. Enimvero ne, quod nullo prædicare pacto desinam, in præsentî attingam, quàm largiter meam inopiam tua subleuarit beneficentia. Quæ verò ego tuæ Prudentiæ beneficia, nec vllis vnquam fui commeritus officijs, nec commereri potui, quod illis tantis tamque largis in hoc meorum studiorum curriculo fruor; hoc vti profectò singulare; ita ferè diuinum admirari & commemorare nullo cessabo tempore. Si quid enim officij liberis Bernhardi Bultenij, T. P. soceri, viri de me optime meriti, præstare potui in studijs, illius certè fructum T. P. cåpere haud potuit; nisi quod socero præstabam, hoc ipsum sibi quoque præstitum T. P. arbitretur. Atqui cum in Academiam ad vberiore ingenij cultum capiendum abire percuperem, aditusque mihi, à bonorum fortunæ inopia præcluderetur, quicquid obstaculi fuit T. P. remouendum duxit, propositumque larga stipe prouexit, quam & quorannis, dum hic sum, mihi misit, ut quod studiorum iter ingressus eram, benè laudabiliterque percurrerem. Eam quoque T. P. admonitionem longè grauissimam coram mihi factam in recenti adhuc memoria habeo, quæ etiam, dum viuam, in ipsis animi medullis perpetuò hærebit. Ac licet nihil præter diligentiam, industriam ac assiduitatem in studijs à me requirat T. P. tamen mihi non, satisfecero, nisi gratitudinem animi mei testatam aliquo saltem signo faciam. Quamobrem carmen hoc tenue & impolium à me conscriptum ad T. P. mitto, & quàm possum amantissimè rogo, ut fronte serena id accipiat, & qua me hactenus beneuolentiâ, eadem deinceps quoque prosequatur. Interim ut Deus Opt: Max: T. P. incolumitatem & salutem diu integram conseruet ex animo vehementer etiam atque etiam precor & opto. Vale Rostochij.

Tuæ Prud. addict.

Antonius Hertzberch.

Πρῶτον ἀναστήσῃ χαρίενθ' Ἰθηπῖσι τροπαῖα
 ἀνδρόμεον τε τρέψῃ ἦτορ ἐς εὐφροσύνην·
 ὡς ποτὶ εὐφροσύνην τρέπεῖ ἰσχυρὰ τροπαῖον
 Ἑβραίουσ, ΓΟΛΙΑΘ εὖτ' ἐπέριξε μέγαν
 ἐκ πολέμου ἀνιόντι πάλαξ τέχοντι Πη' ἀστὴ
 τῆτω Ἑβραίων ἀντίθ' ὄχλῳ ἔβη
 ζήϊους ἐκχύμωσσι πύλων σὺν καρδίῃσ' ὀπίσσω
 παρθενικαῖσ τρομεροῖσ ὄψα πόδεσσιν ἔβαι
 πάντων εὐφῆμοισ σωματέσσιν βοώμεσθ' ἔσκει
 ἰσχυρῆσ, Φθιμῶσισ ἀνδρα γίγαντα προῶν.
 ὦ Φίλε χεῖρ' ὅσῳ μᾶλλον σὸν ἀγῶνα ζεραίρειν
 ζῆν, καὶ σὺ κεφαλὴν ἀμφὶ πλέκων σφάλλωσ·
 ἔξοχθ' ἰσχυροῦ ἔλαχεσ τῆν' ἔξοχ' ἀρίστῆσ
 νίκησ, ἄρταρ' ἔκλυεσ ἡρμονεῖσ
 ἰσχυρῆσ σὸν ἀγῶνα πάλαξ σὸν ὄψα τύπωσ
 αἰχμητῆν πορέων θαρσάλεον θανάτω
 ἐκπέσασσ καρπὸσ κατ' ἀλήθειαν σὺ ἀγῶνασ]
 δεχηγῶσ ἀἰδῶσ σπασσέλασσ Φθιμῶσισ.
 Χαῖρε ἐμοὶ Φίλε χεῖρ' ἔσπεσ σ' ὅσῳ δεχοῖ ἀνέσπασ]
 νεπέτσοι, θανάτω ζῶ θανάτω δ' ὀπίσσοι
 νόσθ' ἐμοὶ πὸσ ἐστὶ γαίνθ' Φίλε χεῖρ', θείαμβθ'.
 Ζὸσ θεία κροαθῆν ἐνδον εὐφροσύνασ
 μελπόμεν ἂν ἀγῶνα ζὸν εἰ μὴ θυμὸσ ἐμείζῃ
 εἶη σπασσῆμῃσ κροαθῆσ ἀδαῆσ
 πλὴν σπασσῆσ ἐμοῖσ ζὸν σῆθεσ πνεῦμα ἀληθῆσ
 κροαθῆσσ μολπῆν ἀρμονίη γλυκερῆ
 ὅτ' ὅτε εὐφροσύνην διδάσσοι ἀναμελπόμεν ὕμνον,
 ὡσ τύπον, ἰσχυροῦ, σὴ μάχη, ἔσθε, μάχησ.
 Ἦν χεῖρ' εὖτε εἰδῆσ Φιλιππῶσ σπασσῆσσι δάμασσε
 σφραγῶσ ἡσυχίη καὶ χθόνασ καρποφόρον

οὐκ ἔσαν δὲ μέροπις δεδαημένοι ἄρεσ' ἔργα
εἰρήνη μερόπων ναιετάασκε Φρένας
εὖτε δὲ ὑπερβαίνειν ζαθέην κακὸν χαρῖ' ἐφειμένην
ἀνθρώπων πρῶτον πᾶσι πικρὰ δράκων
δὴ τίτε ἀνδρομέη γλυκὴ ἐπιήγεμονῆες
Ἐρτάριοι πόλεμον δακρυόεντα φέρον.
Φῶ' ὅσοι δυσυχίη κρυόεσσα ἐδέξατο θνητούς.
εὖτε φάπνι πόλεμον τῶν δὲ αἰίουσι κακῶν
οὐκ ἔπι ἴσοι μάχη πέτατο πόλεμοσε, ὁμοῖοι
σὸ δὲ βίηφι κρατῖτ' ἀγχιμαχίται' ἔσαν
Φῦιαν ὅσοι μερόπων θνητῶν βλάστησαν, ἀπέλιων
πανδαμάτωρ θάνατον πάλκε ἐναντα δορυ
σῶδον ἐς ζῶν ὅγε σέυτε ἀγένορι θυμῶ
ἔμμεν δαπυροπῆν εἰ ἵνα θνητῶν ἔλοι
καὶ μέροπις πάντες δὴ ἀναλκείησι δαμυόεσι
ρίγησαν θάνατον Ἐρτάριον ΓΟΛΙΑ
οὐδ' ἔσαν πρῶτην ζαθέην Ἰπείμμεναι ἀλκήν.
βρώσῃ ἔσαν μῆλων ἄνδρες ἀμυροόσιοι.
πᾶν φύτλη μεροπήϊδ' ἔπι ζύροισι ὠδὲ εἰύση
πάμπαν ἀσοσητήρ θυμῶσι σινέση.
εἶχε θεὸς λαὸν, πρὸ ἔθνεσι δῶδεκα φύλα
ἔκκερτον ἀβραάμου αἶμα φέροντα πατέρες,
κῆρ φιλῶν πῦτον, πρὸ ἔθνων τίς μαλιστα
ἦν μουνόγῃ ἐκασέπειμιφε πῖλον
ὡς λαὸν ῥαίνη, πατέροισι χεθεῖσι παλαίως
σρανής διδαχῆς κεῦμασι γηθοσῶοις.
εἶχε πατήρ ἦν σφετέρη πειθήμον' ἐφειμένην
πρῶτα καὶ δεχέμενον κόσμον ἐσθημένον
εἰσδέειν φύτλην μεροπήϊδ' οἱ ἦνδανε θυμῶ
δεχέμενος βουλήν καὶ γλυκῆν ἐφύ
ἴσοφυῆς

ἰσοφυῆς καὶ πρὸς γνέπυ καὶ σάθρον Θ. εἴη,
σέρανθεν βροτήν εἰς φύσιν ἦλθε παέφρω
ἔκκευτον ἐς λαὸν πεμφθεῖς ὡς χεῦμα ἀνοίγη
σέρανθον; κόσμῳ παντὶ ἔδωκε φά Θ.
ὡς εἰσῆλθε φύσιν βροτήν, ὡς ἔργα δράκοντι Θ.
ᾠρακε καὶ θάνατον πᾶσι φέροντα τέλ Θ.
ἄχνησ ἐν θυμῷ δεχοῖς ὀπτεμηδεσ θείναι
ἄρταρλοισι τέλ Θ., καὶ μερόπεσι βίον
ἔντε καὶ σὺ θνητῶν διώατο ζυμπᾶσαι καταργεῖν
φύτλη, σέρανθεν τον κατέαξε μολῶν
ἐν χροῖ ἀνδρομέω ἐχθροῖσιν ἐμάργατο χρισὸς
κ' ἐν χροῖ ἀνδρομέω ναϊτάσπε θεὸς
σέρεος ἀβληχεὸς ριπή, σέχ' ὀρμὴ ἀναλκίς
εἴη, πανδοκτητὴς οἶο μέπεχε λόγ Θ.
ζῶμα Θ. εὔτε λόγ Θ. βροπέου ὑπεδέξατο ὕλην
αἰδι Θ. ἄρετην μὴ θεότηα ἰθείς
δὴ τότε σέρανθεν χρετήρ δῶδθ ἐλαίω
πυδμαθ σέρανθῶ ἔχρισε χρισὸν ἐόν
ζυμεδαλέη ἀλκῆ χρισὸν θάωξε κραταίως
ζάξας θεπέσπον ἐν μελέεσσι μεί Θ.
χρίζμα Θ. ἐκ πύπου πικρὸς μάλα ὀδμή ὀδῶδθ
ἄρταρλοισι ἐχθροῖς, πλὴν μερόπεσι βί Θ.
ποσατή ἐκέκασε βίη ὡς, χρισὸς, ἀφείλη
ἀνθρώπου θανάτω ἠδὲ δράκοντι κτέαρ,
πέφρα ἐχθερὸς καὶ νήλει κῆρι θαμσίπας
ἐκτε καὶ ἀνθρώπων χροῖ δράκοντα βάλε
ἐν ἐνὶ διασὸς ἐάν, θεὸς ἠδὲ ἀνάμπλακ Θ. ἀνήρ
καῖπερ ὑποχρονίαν ζφῆ πεθεβηκε βίη
σὺδῶπτ' ἐξαρκίς ἠκέετο, ὡς ἐναλίγη
ἄρταρλοισι ΓΟΔΙΑ Θ. ζφῶ. μείθ ἠδὲ κρατή

A 3

θυμὸς

Ζυμὸς ἄπιστος ἐνὶ φρεσὶ αὐτῆς ἔσκε μαθηταῖς
ἀμφὶ μάχης χριστοῦ. Ἰερατείας τε βίης
ὡς πᾶ ἀβληχρὸν θνητὸν περσεφώνιον ἄλλον
ἐν χροί Ἰερατεῖω μηδὲν ἔχοντα κρατῶ
ἰοσαπίοισι Ἰθαίξαις φίλε τύχαισι χριστῶ
ἄνδρασι πλούτοις, ὠχομοίσις σε δέειν;
εὐδὸν ἔχεις ὄπλων, εὐδὸν ἔγχεα οὐδε μάχαιρων
εὐόπλων ἀνδρῶν ἀντὶ ἀνοπῶν ἰών;
τίπτε μὴ ἐκ κολέων ξίφη ὄξεα ἔλκομεν ἡμεῖς,
Φασγάνων ἀντιχάων φάσγανα αἰὲν ἔδῃ;
πῶς ἄνδρεςσι δαμῆς τύτοις, δέχοισιν ἀνάσκεις
Ἰερταίοισι; Ἰανῶν; καὶ ἀνόητος ἔφους.
Μᾶλλον κερτιμέοις μύθοις ἑβραῖοι ἀδελφοὶ
νείκεοσαν, σαυρῶν σύμπλοκον ὄντα κρατῶ
εὐδὸν δῶσαν ἐκφυγέειν χέρας ἡμῶν καὶ διαπεραθῶν
δέχοντων μῶλον Ἰερταίων μέμας
αἰδῶσις σου λόγῶ πατρὸς, θνητῶν τε σωτήρ,
βλέψατε ὡς χαρίεις πῶς χρεῖται ἔφους,
χέτλιε ἐκ σαυρῶν κρατῶσαινε, πῶς Ἰερατῆ
ἡμετέροις πείραν βλέμμασι νῶϊ πέρφ
μᾶλλον ἐπειτὴ Ἰανῶν σομάτασι βοώμεν ὄξῃ
Ἰερατείας ἀλικῆς, ἄλλακ ὅσον περ ἔχεις
εἰ δὲ ἄλλοις περῶν ἐδίδως Ἰθαρήγοια χεῖρα
ἐν σαυρῶ ἰδίης ἄλλακ ἐφείλε χερὸς
ὡς μάλα κερτιμέως περσεφώνουν χριστὸν ἀδελφοὶ
ῶν περ κηδόμεν τὴν ἐνέδυσε μάχην.
ἀλλὰ μὴ ἑβραίων, ἀπὸ χάριτος συγνὸν ὄνειδος
εἰρήνη νόν, χριστοῦ, εὐδὸν κρατῶσαινε βίην
ἔρξαστο ζῆλον, ἔργου, καὶ ἤυσσε ἔργον
ὡς νικῶν νόσον πασὶ βροτῶσιν ἐθῆ,
ἄνδρασιν

ἀνδρασι ἀιχρὸβρογίσι δέδε), τανρῶ τ' Ἰπεπιδῆ
ἐκ χροῖς σ' ἄμνιον ἔβλυσε αἶμα μέλας
αρχοὶ Ἰπὶ χροῖσ' ἰπὶδου ὑπερβίω ὀρμῆ
ἄρπυριοι, θάνατ' κ' ἄλλο μάλιτα βέλῃ
ἢ μέγα θάνατ' ἰδῆν βληθείς Ἰπεμάριον χροῖσ'
Φαίδιμ' ὡς ἦρας, ἐκτε δόνοιο παγίαις
ἢ μέγα ἔργον ὄραν, θάνατον πενήνιζε πέλωρον
ἐν χαλεπῇ χροῖσ' ἀθιότητι θανῶν,
ναὶ θανάτω παρ' ἑὼ θάνατον βροτόλοιγον ἄμερσιν,
ἴλεσε καὶ αἰδοῦ ἠερέσ' ἄδομον
ἴδινεσσι δέθι θανάτου μοιραῖς τι κραλαίης
σὺδε ὑπερ, θάνατ' ἄμιν, τρία ἔχε Φάις
τρέπτον ἴπει λαμπροῦ ὑπὸ λάμπεται ἡλίου ἡμῶν
ἐκ χροῖσ' ὡς ἦρας εἰς Φάι' ἦλθε πάλιν
θεσμά ἀναλήσας πάλιν, ἐξάελυσε κραλαίης
ζωροπίου, θανάτου, ἀνδρομέσιο γένους
ἄρπυριες ἢ ἐλὼν δροχὰς θυμάλμοι δισμοῖς
δῆσεν, καὶ πάντων ἴλεσε κάρ' ἄπαν
βασι' ἴδι ὡ θάνατ' Ἰπηπιδῆ τε γέλαζε χροῖσ' ἄθλην
χέτλι', ὑπερ χροῖσ' εἴσε τροπαῖα σέθεν,
νῦν θανάτ' εἴσε εἰς ζῶν σὺδ' ἄμιν εἶνα
αὐθι δροτροπίην, εἰ λιν' ἔλοιο βροτῶν
τίπτε ὀδοῦσι λάβεις λαμυροῖς μιν, τίπτε μεθῆσαι
ἐξέλασε γναθμοῦ πάντας ὀδόντας ἔλωρ
ὄσσι ἀν' εἰ χροῖσ' ἰπὶδου ἀντλήσων ἄθλην
χαῖρ' ὀδοῦσιν εἴσε κάρ' ἄπαν ὕμνον ἔθι
σὺν ὄλεσαν βροτῶν δροτῆρ' ὀδοῦσιν ἄνοστο
αὐθι ἄθλην περ μάχων, νεκτίεμαι σραλαί
σὺν ἰραγίαις ἔρεβ', δρώαμις τ' αἰδοῦ εἰρεκτῶν
ἔσθεσσι τ' αἰδοῦ αἰθόμοισι πᾶμοι

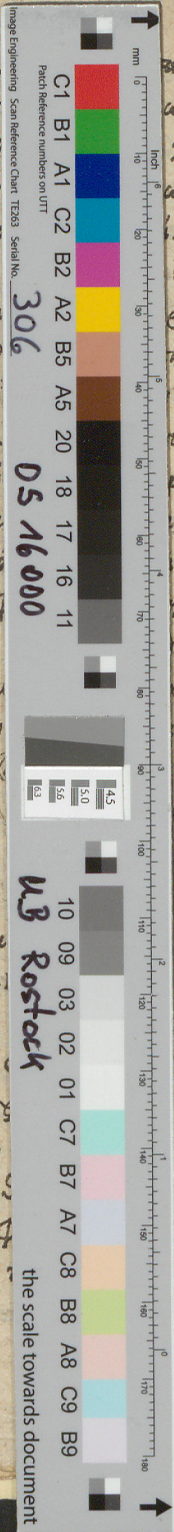
αἰσ'

αἶψα ἄλκυονίδαισι σικταῖα δέδμητο, θήλυπτε
 Ἐρπυλοῖσι, μερόπων Φύλα, λύκοισι δέειν
 ἐκπάγλ' ἑνάτος χόλων βαρυμῆνιν ἀπειλήν
 πάντας ἀδμαίνων κείτ' ἀνίασι τυταῖς
 χαῖρε συ νικήτης, φίλε χριστὲ σὺ χαῖρε, θείαμβ' ἔ
 κη νοσὸς θνητῆς ἔσω ἅπασι γαῖν' ἔ
 ἀντὶ πῶν θνητῶν χάριτος μετ' ἀμνήμονες εἶσι
 ἄγλαα ἄλλα πατὴρ ἐν χειρὶ ἄθλα ἔβη
 σὺ χροὶ ἀνδρομέω σε ἐς αἴθερα εὐρυῶ ἄφρε
 αὐλῆς σφραγῆς παμφανόωντα δόμον
 δεξιτερῆς τε εἴης κλιμῶ παρὰ σ' εἶσε ἀγανῶ
 ἔνθεν ἀναξείαισι ἀθανάτοισι σελαῖς
 ἴζο παρῶθεν ἐκεί πρὶν ἔμμεν γαῖαν κη Ὀλύμπου
 σὴ φύσις ἀνδρομέη νυῶι μέπαχε θρόνον
 ἠγεσῆς μερόπων σε ἐθήκατ' κείρανον εἶναι
 ἠγεμονῆα ὁμῶς πανερατῆς ἱερῆς
 δεξιτερῆν κη ἔχων παρὸς νυῶ πῶντα κρατῶσαν
 πάντα ἐνερθε κρατεῖς πῶντα ὑπερθε δαμάς
 ἐνθά σε σὺλύμπου κελαδήσομεν ὄρχαμον ἡμεῖς
 κη γαῖας σέσομεν κείρανον ἠδὲ βροτῶν.
 Δείκτρα σιωπῆ πατὴρ ἐρατῆς σοι κη εἶδ' ἀμῶμον
 Νύμφης, ἀεθαάμου αἵμαλ' εὐχομένης
 αὐτὰρ Ἰσθαίων ἐρέλασέ σε νυμφίον ἐσμεῖν
 εἶπε ὑπερφιάλως; ἰέρρ' ἀπὸ χριστὲ ἐμοδ
 πύπνι σὺκ. ἐθέλω, ὅς σεῦ) βήθλεεμ εἶναι
 πατρίδα οἱ γαῖαν, νυμφίον εἶναι ἐμοὶ
 πύπνεκα δεξιτερῆ κολλάται ἀνασά σοι ἄλλη
 ἐξ ἐθνῶν πολλῶν αἶμα φέροσαι ἐόν
 πῶ ἢ φιλεῖ νύμφην πολλῶ φίλεχριστὲ φιλίση
 δὲς τε πῆν νύμφην σοι χαρίωντα λέγειν.

Τ Ε Λ Ο Σ.

αἰεὶ ἀ
ταρτ
ἐκπάργ
πάν
χαῖρε
καὶ
αὐτὴ π
ἀγ
σὺν χερ
αὐλ
δεξιτερῇ
ἐνθε
ἴζο πα
σὶ φ
ἠγεσίης
ἠγαμ
δεξιτερῇ
πάν
ἐνθά σε
καὶ
Δίκητρα
Νύμ
αὐτὰρ
εἶπε
πύπνι
παρ
πύνεκ
ἔξ ἐ
πύπ
δός

μεταῖς δέδμητο, δέλιον περ
ων Φύλα, λύκοισι δέει
χθών βαρυμῆνιν δακτὴλῶ
ων καὶτ' ἀνίασι τυπέσι
ἴλε χεῖρσέ σὺ χαῖρε, θεῖα μὲν
ἔσω ἄπασι γάνθη
ελπος μὲν ἀμνήμονες εἶσι
ἤρ' ἐν χερσὶ ἄθλα ἔβη
ἔς ἀΐτερα εὐρυῶ ἄφρε
πεμφανόωντα δόμον
μῶ παρὰ σ' εἶσε ἀγαυῶ
θανάτοισι σελαῖς
ἢ ἔμει γαῖαν καὶ ὄλυμπον
ἢ νῦν μέπαχε θρόνον
ἠήκατο κείραμεν εἶναι
ἀνερατῆς ἰσθῆς
πρὸς νῦν πάντα κρατυῦσσαν
εἶς πάντα ὑπερθε δαμαῖς
ἐλαδήσομεν ὄρχαμον ἡμῖς
ἢ κείρανον ἠδὲ βοστών.
ἔρατῆς σοι καὶ εἶδ' ἀμώμον
σου αἰμαῖ' εὐχομένης
πασέ σε νυμφίον ἔσμεν
εἰ ἔρρ' ἀπὸ χεῖρσέ ἐμοδ
σεῦ) βήθλεεμ εἶναι
, νυμφίον εἶναι ἐμοὶ
ἄτη ἀνασά σοι ἄλλη
ἔμει φέρουσαι εἶν
πυλῶ φίλε χεῖρσέ φιλίση
ἢ σοι χαρῆσιν ἀλέγη.
Ε Λ Ο Σ.